

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI-, KÖZGAZDASZATI- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE- ÉS A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Széchényi-utca, csizmadiaszin alatt.
Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek
nem fogadtatnak el.

NYILTTÉRI CZIKKEK
garmondsora után 30 kr.
fizetendő.

MEGJELENIK
MINDEN VASÁRNAPON.

HIRDETÉSI DÍJAK:
egy 30 négyzög cm. tért
elfoglaló egyszeri hirdetés
díja 50 kr. Bélyegilleték
minden beiktatásnál 30 kr.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 6 frt — kr
Félévre 3 „ — „
Évnyegyedre 1 „ 50 „
Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.

Egy központi megyei tanszer- múzeum.

DEÉS, 1883. október 28.

Jövönket semmisem biztosíthatja jobban, mintha mi a nevelés eszméjét nemzeti életünkben úgy valósítjuk, s a nevelésügy nagy-szerű feladatát úgy oldjuk meg, hogy mi az életünket hasznosan fejti, nemesíti, s egy-szersmind azzá tesz bennünket egykoron a mi belőlünk válhatik.

Nevelés feladata nemesíteni, tökéletesí-teni. Pusztá egyszerűen s jóakarattal még nem elégséges: tettekben kell ezeknek nyilvánul-ni. Haladás mutatkozik minden téren s min-den irányban; halad a nevelés ügye is, s napról-napra újabb vívmányokat mutat fel.

A nevelés eszköze más ma, s nem az, a mi régen volt. Az ideális irányt ma a re-ál vagy mint mondogatni szeretik: az élet-re való tudománnyal cserélték fel. A tanítás ma nem az elvont fogalmak köréből indul ki s veszi kezdetét, mint atyáink ko-rában, hanem a szemléltető tárgyból. Szol-nok-dobokamegyei tanítótestület is a mai ta-nításmód, nevelésügy előmozdítása céljából határozta el egy központi megyei tan-szermúzeum létesítését.

Fontossága sokkal szembetűnőbb, hogy sem bővebb ismertetésre szorulna. E végből azon tiszteletteljes kéréssel fordulok megyénk minden egyesséhez, s különösen a lelkész-és tanítói karhoz, hogy a kik valami tan-eszközzel rendelkeznek, — legyen az akár a régi, akár az újabb kor szüleménye, ne-vezetesen: tankönyvek, abc-ék, térképek, ré-gi pénzek, s más régi eszközök, növény-, ásvány- és állatfajok, kövületek, melyek szemléltetés tárgyát képezhetik s a melyek az egyesekre nézve eldugott kincs, az reánk tanítók és tanítványokra nézve megbecsül-

hetetlen taneszköz lehet, — mozgítsák elé megyénk nevelésügyét, ezen tárgyaknak ta-nítóegyletünk részére való adományozásait által.

Nagy áldozatokat hoznak egy jövő ha-szon reményében; a nevelésügynél nemese-bbet nem ismerek. Sokat nem kívánunk, leg-főlebb egy nélkülözhető tárgyat s tettekben mutatkozó jó akaratot.

Azon ügybarátokat, kik egyesületünk tanszermúzeuma gyarapításához járulni ki-vánnak, tisztelettel kérem adományaikat alólírtához küldeni szíveskedjenek.

A választmány határozatából:

Kádár József,
tanító-testületi elnök.

120-ik műkedvelői előadás.

Műkedvelőink folyó hó 21-én Toth Edétől „A kintornás család” című három felvonásos népszínművet igen szép sikerrel hozták színre. A népszínművek, nálunk a színműirodalom újabb termékei. Azonban ennek első nyomaival már a messze távolban is találkozunk, ilyen volt e század elején Rontó Pál ismert népmeséjének színpadra lett feldolgozása. Majd a „jó Gvadányi” „Peleskei notariusa,” mely határtalan diadalt aratott, sőt még a mai finyásabb ízlésű korban is még képes érdekeltiséget költeni. Ezekután jött a „Szökött katona” ennek ismételt s újabb elő-adásainak tapsai közt Szigligetinek egyenként ha-tással megfordult népszínműveinek egész nagy sorozata,

A színművészet ezen ágának ily fokozatos fejlődése közepette jelent meg „A falu rosza”, mely mind ez ideig megközelíthetetlen magasban ragyog örök szépségével. De azt nem állíthatjuk, hogy a korán elhunyt Tóth Ede „Kintornás csa-ládjá,” mely a „Falu rossza” ninbuszában került színpadra, — ily szerencsés alkotással bírta, sőt a mondók vagyunk, hogy ez is egy műve volt,

mely ösztönül szolgált fennírt remek művének megalkotására.

Azonban az alkotás minden hiányai mel-lett, gazdag, hatásos jelenetekkel, s e mellett a jól választott népdalok is emelik a mű becsét. Per-gő Gerzson molnár gazdát Palatkás István hí-ven képviselte, s ennek uriaszkodó Juci leánya naivságát Eisenlohr Károlin szokott kedé-lyességével színelé. Barthos Dezsőné Bim-bó Mártonnét, az anyai érzelem meghatottságával ábrázolá. Székely Sándor Bimbó Laczi szerepében először lépett föl; a kezdet nehézségeivel dicsé-retesen küzdte meg, és e genre szerepekben egy hasznos új tagja lesz a társulatnak. Eisenlohr Károlinnal kettős dalaik után nyílt jelenetekben let-tek kihíva. Rácz Lőrincz, a bakter szerepében igen helyén volt. Rónai Lajos Dáma Náczijá-ban egy példányát láttuk azon falusi alakoknak, kik naponként gyérülnek, de a kik tudakosságok és bonviván természetük következtében, hogy meny-nyire mulatságosak, ez alkalommal is kelleme-sen tapasztalta a közönség. Voith Lajos a da-rab második comicus alakja, mint molnár inas mindvégig megtartá szerepe hangulatát. A darab a molnár házában kezdődik, melynek közelében tűnt föl a patak malomhajtó kerekével, s épen a nászrendezés közepette érkezik a szerencsétlen „Kintornás család”, az öreg atya Kászonyi Jenő e megtörtségében megható alak, s leánya Mari, kis fia kíséretében, melyben Medgyes Gerőné a család, szégyen s az ezek fölötti fájdalom mozzanatait nem csak szavakban, hanem hü plastikájával meghatva fejező ki a közönség tap-sai közt. A mellékszerepekben is dícséretesen működtek: Csákány Paulina, Pánczél Irma, Beke Lila, Bálintfy Géza, Nagy Károly, Székely János, Nagy Ferencz s több mások. A főszereplők többször lettek tapsokkal kitüntetve. A rendezőségben Pánczél János sikerrel fáradozott, a díszítésben Gyulai László műértő kezeit ismertük fel. Az énekrészeket karnagy Gerstmann Ödön vezette. Közönség szép számmal volt.

— Brs. —

A „SZOLNOK-DOBOKA” tárcája.

Villamos kiállítás Bécsben.

Dicsérika mai századot, hogy gyorsan halad. Dicsérika a mai kor természettudományát, hogy az általános haladás közepette is gyorsan fejlődik előre.

Pedig mindakettőnél gyorsabban tökélete-sedik az elektromosság és annak minden mű-vei. Alig lehet összehasonlítani a jelent a mult-tal, alig lehet összemérni azt, a mi az idén készült, azzal, a mit a mult év alkotott, alig a ma produktumát a tegnappal. Mintha maga a fejlődés is az elektromosság gyorsaságával ha-ladna.

Nem a századok, de évezredek multak el, hogy az emberiség, ismerve a legegyszerűbb elek-tromos tüneményeket Thales (a milétoszi) idejé-ben, egyetlen egy lépéssel sem haladt előre. A század elején már az elektromos jelenségek egész sorozata volt ismeretes, többféle módon gerjesztették és alkalmazták a villamos erőt. Alig né-

hány évtizedre rá praktikus jelentőséget, adtak neki, megteremtették a telegrafiát a melyek számára az állomásokon készült villanyt azon drótok vezetnek, melyeknek számára állnak az országut szélén emelkedő faoszlopok. Az ember távolból kezdett beszélni egymással. Legyőzte a tér és idő nagy korlátait, melyek minden lépés-ben oly nyűgözőleg hatnak az ember szellemére. Majd áthidalta a nagy óceánokat is, s azokon keresztül tartotta fenn egymással a közlekedést. Alig néhány éve a villamos világítás gyakorlati problémájával kezdett foglalkozni, s a legcsodá-latosabb halló és beszélő készülékeket fedezte föl. Ma, két évvel a párisi elektromos kiállítás után, egy újabbat hoz össze Bécsben, mely min-den téren fölülmulja, túlszárnyalja amazt, s a melyen úgy jelenik meg immár az elektromosság, mint a gőznek méltó vetélytársa, mint fényes, ra-gyogó, sőt szemkápráztató jövőről biztosító hata-lom, mely minden nyilvánulásaiban csodás dolgo-ka-t ígér, magára vállalja az emberiség összes munkáját regenerálni ajánlkozik az egész modern társadalom.

Mi van ezen a bécsi kiállításon látható, el-mondani is bajos. Alig van tér, alig alkalmazást, melyre eddig felhasználták az elektromosságot, a

hol mélyre menő ujitásokat és tökéletesedéseket ne konstatálhatnának, habár nincs másfelől egyet-len egészen új eszme sem, a mely most lépne föl először a publikum elé.

Itt találjuk kiállítva a különféle akkumula-torokat, (villany fölfogó és tartó készülékek,) me-lyeknek első feltalálója Planté, de a melyek Caló javításainak is sokat köszönhetnek. Oly készülé-kek ezek, melyek által a villamosságot fel lehet gyűjteni. Valamely előkészített ólom- vagy horgany-lemezt csak a megfelelő folyadékba kell mártani s néhány óra hosszat keresztül kell rajta bocsá-tani a villamosságot, hogy ezt belőle ismét visz-szakaphassuk. A lemezt kivesszük a folyadékból, megszáritjuk, elvihetjük egy más helyre, s midőn a villamosságra éppen szükségünk van, ha mind-járt egy hét múlva is, belétezzük ismét egy kis sósvizbe. A villamos áram azonnal megindul ben-ne, s azt felhasználhatjuk tetszőleges célokra, péld. világításra is. Így csinálhatunk hordozható elektrikus lámpát, melynek akkumulátorát zsebünk-ben vihetjük el, míg a lámpa kezünkben ég. Így világíthatjuk meg a gomblyukunkba tűzött vi-rágbokrétát, mely közé egy kicsi lámpa van el-bujtatva. Így világíthatjuk meg a kocsai lámpát, oly akkumulátorokkal, melyek magában a kocsai-

Adatok az „Egy kis nyelvészet” fejlesztéséhez.

közlő: Veress Dezső.

(Folytatás.)

Maesin=Miksa, Mitru csak rövidítése Dumitru illetve Demetriu-nak. Mirilla régi női név, ma nem használják, tehát legkevésbé lehet =Károly, Nichita=Nándor, Nikolau=Miklós, Nasztaszia inkább lehet =Nina, mert Nastacuca csak kényeztetője, Onisim pr. Onisia ne legyen Dénes, mert ennek Dionisiu felel meg, hanem inkább Ottó, mert találóbb és utóbbinak nincs román alakja, Olympiu=Olimp, Onica és Onuc származékai Juon-nak, tehát nincs mit keressenek a sorrendben. Pantie nem önálló, hanem igen Pantaleon pr. Pintilie, de az nem =Pál, mert akkor mi volna a gyakori Pável? Porfirie pr. Porfir sem lehet Péter, mert akkor mi lesz Petruval? Parasekhiva pr. Parasca helyesen Piroška, Savin női alakja Sabina=Csaba — és nem Simon, mert az Simeon (Cyrenai.) Rachel zsidóeredetű, romanul Rachile köznyelven Rafila, magyarosan Ráchel székelyes Ráki, de nem Rózsa, mert ennek megfelelő Rosalia — Rosa köznyelven Rusanda. Sciridon nem létezik, de van Spiridon pr. Siridon, Szon csak rövidítése Samsonnak és volna Samson, mert internationalis. Siofron — Siofrona ebből Eufrosina=Zsombor és Zsombora, Sara=Sára, Sanfira régi női név tehát nem lehet Samu. Silip — Silimon csak variánsa Filip — Filimonnak tehát nem Salamon, kimaradt a gyakori Susana=Zsuzsa, Senia újabb írmódor szerint Xen=Szerena, Sandu helyett irandó Sandru és akkor helyesen =Sándor. Theodosia pr. Todosie és Todosiu=Dorottya mert női alak, azonban nem tartom Dochiával egy származásának, előbbi ered a görög theos és doros vagy dos-ból, utóbbi pedig Eudochiából mely szintén görög összetétel ebből en=jól és dokei=tetszik, illik. Chifor lágyítva Tyifor ered ebből: Tiburtiu=Tibor. Tanaszie ered Atanasiuból elinimálás folytán, de mint férfi név =Athanáz de nem a nőnemű Anna. Trofin és Trifan helyett irandó: Trofim és Trifon. Tatiana pr. Titiana lehet egyelőre =Teréz, mert utóbbi köznyelven nem jön elő. Trif nem képez külön nevet, hanem ered Trifonból, ha önálló akkor vezetéknev, a mi megyénkben gyakori. Trifon legyen Tihamér, Triftól pedig megvonjuk a fordítást, mert amúgy sem illeti meg. Tyim variánsa Chim ered Joachim-ból. Tagyer helyett irandó: Todor=Todor—Tivadar, de Todorica és Todica nem =Tivadarka, mert a férfi alaknak nem használják kisebbbítőjét, a rövidítése Teodora-nak; beveendő a gyakori Teofan=Teofán. A Telentie elnevezés gyakori és nagyon kérdéses vajjon a Terentiu-ból ered, a Talalennak származéka, ezek a synacsariuban is előfordulnak és annak nyomán a Gergely és Julián naptárakban, de keletkezhetett Telesorból is, mindenesetre olyan ellágyítás, mint Melentie Meletiu-ból. Chiril pr. Tyiril nagyon gyéren fordul elő, eredetije a Cyril új görög alakban, a régi Kheir=Kér elnevezésből a melynek genitivussa: Kheiros, de Károlynak nem fordítanám, mert annak megfelel Carolu, a ki él és uralkodik, ha nem írnék Cirilt.

(Vége következik.)

ban vannak elhelyezve. S így szállíthatjuk a legfinomabb valamit: a kiterjedés nélküli erőt, a villamosságot egyik helyről a másikra, mint akárminő portékát.

Még mint éltető erőt is látjuk alkalmazni az elektromosságot. A nap világot pótolja a növényekre. Tudjuk mindannyian, hogy a növényt, a nap sugarai éltetik. Ha az éjszakát is nappallá tesszük a növény számára, s mikor a nap már leáldozott, vagy felhők közé bujt el, megvilágítjuk leveleit az elektrikus fénnel, növése kétszer oly gyors lesz, mint volt előbb. Éjszaka magas vidékein délszaki napot varázsolhatunk, s az örök hó hónapban pálmákat nevelhetünk.

Furni, faragni látjuk a villamosságot, a nagy gépgyárak különféle eszközeit mozgásban tartani, a vasuti kocsit tovaahajtani, sőt az elektrikus esolnakot is mozgatni víz ellen, vagy víz iránt. Az emberi kéz eddig ismert, majdnem minden munkájánál helyettesítő erő gyanánt lép föl, s azonfelül egy egész seregét végzi a teendőknél, melyekre eddig egyáltalában nem volt alkalmas mozgató erő. Szinte ellenállhatatlanul támad föl bennünk a kérdés, hogy ez hová vezet, mind ennek a vége hol leend. Egynehány év s az elektromosság nagyobb föladatra fog vállalkozni, mint a gőz maga. Az embert fölmenti a testtől munka szenvedése alól, s számára kényelmet, jólétet teremt.

VEGYESEK.

— Az 1877-ik évben megválasztott megyebizottsági tagoknak az 1870-ik évi 42-ik törvény-czikk 28. §. 3-ik bekezdése értelmében történt kilépése folytán e megye 21 választó-kerületében üresedésbe jött 206 helynek választás útján való betöltését a megye bizottsága folyó hó 5-én tartott közgyűlésében elrendelvé, a választások valamennyi választó-kerületre nézve folyó évi október hava 31-ikére tűztettek ki, melyekre vonatkozó hirdetményben a többek közt hangsúlyozva van, hogy: bizottsági tag általában nem lehet az: a ki írni olvasni nem tud.

— A központi választmány, az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének végleges megállapítása végett folyó hó 31-ik napjára hivatott egybe.

— Terménykiállításunk, mely főleg gyümölcs-nemekben igen gazdag, a megye különböző területeiről beküldött szép példányaival ma 10 órakor a gazdasági egyesület elnöke gr. Kornis Viktor által fog ünnepélyesen megnyitvatni. Ez alkalommal az ügy érdekétől indítva, a kiállítás minden osztályában a jutalmak és kitüntetések négy fokozata van megállapítva: első jutalom egy arany, a második egy kétforintos tallér, harmadik egy darab egy forintos tallér, és osztályonként 10—15 díszoklevél.

— A helybeli távirától október 26-áról a következő időjelzést vettük: Délkeleten közepes derült, északnyugaton változó felhőzetű csendes időt várhatni helyi csapadékkal.

— A deési kisdudóvoda, mely hazánkban egy a legrégebbek közül, mint a mely 1847-ben nyílt meg, alapítva a volt B.-Szolnokmegye Deesvárossa a helyvethitű egyház és több lelkes honfiak és honleányok által, e célra hozott áldozatokból, — a napokban költözött be a város mint jelenlegi tulajdonosa által e célra vásárolt s átalakított állandó helyiségébe.

— A marosvásárhely-szász régi vasút ügye olyan döntő stadiumba lépett, mely kiépítését már csak az idő kérdésévé teszi. A szászrégeni városi képviselő-testület, e vasútvonal kiépítési céljaira 50 ezer forintot szavazott meg.

— Halál villamszikra által. A villamvilágítással veszedelem is jár, mint ez szomorúan bizonyítja a Ganz-féle vagon-gyárban Budapesten történt eset. Templomi Sándor fiatal lakatos segéd, ki ott a villamvilágítás kezelésével volt megbízva, vigyázatlanul pusztá kézzel nyúlt a vezető sodronyhoz, mikor a villamáram végig vonult rajta. A villamszikra kipattant s Templomi holtan rogyott össze. Halálát egészen maga okozta, mert bár tudta, hogy a villamvezető sodronyhoz csak e célra való gummi keztyűvel szabad hozzányulni, nem huzta fel a keztyűt.

— A csángók nyomoráról dr. Major Antal aldunai telepítési orvos az „Oktató Háziorvos” című szaklapban, k özvetlen tapasztalatai nyomán kijelenti, hogy a csángóknak nyomorát egyedül a telepnek rossz fekvése s az abból folyó kellemetlenségek, főleg pedig a betegségek okozzák. A váltólázat s annak következményeit, az emésztési szervek bántalmait, úgy látszik senki sem kerüli ki közülök.

— Egy nagyszabedű oláh ujság nagyon szívére veszi azon szavakat, melyeket ő felsége a király Szegeden a román püspökökhöz intézett, atyailag intvén őket, hogy a népet hazafiságban növeljék s iparkodjanak e tekintetben jó példával járni előre.

— Dr. Wágner László, mezőgazdaságtan tanára fölöttébb fontos és hűlőnösen hazai viszonyainkra való tekintettel vitális érdekű új iparágat: A kukoricából való keményítő gyártást fejtegeti, s ezzel kapcsolatosan felemlítjük, egy külföldi szaktudósnak azon találmányát: mely szerint a törökbüza kocsányából, melyet eddig tüzre raktunk, szeszgyártásra lehet felhasználni. Nálunk ezen találmány csak nevelé ezen közhasznú terméknek értékét.

— A belügyminiszter, egy különben már az 1877. évi tisztújítások alkalmával létesült megállapodáshoz képest, újabban is kimondotta, hogy miután a megye tisztikar, a tisztújítás tartama alatt is létező testület, melynek tagjai, bár ha válasza-

tás alá esnek is, a tisztökkel járó kötelességek teljesítése, és az abból folyó felelősség alól, addig, míg utódjaik hivatalukat szabályszerűen el nem foglalják, fel nem menthetők, — ebből természetesen következik, hogy általuk még tényleg betöltött tisztviselői állásokkal egybekötött törvényes jogaik gyakorlásától nem foszthatók meg, vagyis, hogy hivatalukkal összekötött szavazati jogaikat, a tisztikar lemondása után fogatosított választások alkalmával is, minden akadály nélkül gyakorolhatják. E határozat a küszöbön álló választások alkalmából kétségtelenül fontossággal bír.

— Szászországban ugyancsak szigorúan bannak el azokkal, a kik hátralékosok vannak a község adó befizetésével. A csapszékek és pálinka-árusbódék megkapták a hátralékosok névjegyzékét azon megjegyzés kíséretében, hogy nem szabad italt szolgáltatniok a hátralékosoknak, különben elvesztik az árusítási engedélyt.

— A magyar delegáció megtartotta első ülését, mely megalakult. Elnökké Haynald Lajos, alelnökké Tisza Lajos, választottak meg. Ő felsége folyó hó 25-én fogadta a delegációt. Kállay benyújtá a közös kormány előterjesztését. Ezután az albizottságok választottak meg. — Az osztrák delegáció szintén megalakult. Elnökké Czartoriski Szilárd herceg választott meg. Az osztrák delegációt is folyó hó 25-én fogadta ő felsége. Bécsben a közös miniszterium előterjesztette a jövő évi közös költségvetést, az 1881. és 1882. évekről szóló számadásokat, ugyancsak a bosniai közigazgatás jövő évi költség előirányzatát.

— Kolozvárt a belfarkas-utcai fenytő törvényszék épületének bels őudvarán, Csekéné gyilkosait, Padurán Vasit és Lajos Ferenczet folyó hó 26-án reggeli 7 óra 20 perczkor, kivégezték.

— A lovashadosztályok szervezése, melyek szükségszerű kiegészítő részét képezik a közös hadsereg gyalogsága új beosztásának, mint a hadsereg rendeleti közlönye jelenti, tényleg megkezdett.

— A pénzügyi közigazgatási bíróságról szóló 1883. 43. t. cz. 27. §-a értelmében a miniszteri tanács által megállapítandó ügyrend és eljárás alapjául szolgáló javaslatot a pénzügyminiszterium szakosztálya már kidolgozta s az a ministertanács felülvizsgálása után nemsokára, mint véglegesen megállapított ügyviteli szabályzat, ki fog adatni.

— Sztupa Andor szintársulata városunkba megérkezett es előadásait tegnap Dumas „Törvénytelen fiu” színművel meg is kezdette. Ma „Tuba Rózsa” legújabb népszínmű kerül színre, kedden a „Czifra nyomoruság” adatik elő. Hogy Sztupa és társulata mult évi itt működése alkalmával közönségünk teljes meglegedését mennyire nyerte ki, a már eddig aláírt bérletek szép számában is nyilvánul, s reméljük a további pártolás sem fog elmaradni lelkes közönségünk részéről.

— Az almát meghámozva, a körtét hámozatlanul eszik az egész keleten. Ez a szokás annyira általános, hogy ugy a leggazdagabb palotákban mint a szegények kunyhóiban meg van honosodva. Különbö van is rációja, mert tény, hogy a körte héjában van a tulajdonképeni körte aroma, mely annál jobban kifejlődik, minél jobban megrágjuk a körte héját.

— A kiválóatott gyümölcsre még a legbővebb termésű években is lesz vevő, s a gondos osztályozásra a bő termésű években nagyobb szükség is van, mint a szűk években. Legjobb kétfélére osztani a gyümölcsöt, s ezenkívül még a silányabbakat külön lehet rakni otthoni felhasználásra. A piros almáknak rendszerint legjobb árú van. Ezeknek sokszor különösen tetszetős színök van, mire a kezelésnél nagyon vigyázni kell, mert ez nagy mértékben befolyásolja az alma piaci értékét.

— A malaczkok számára jó etető vályut úgy készíthetünk, ha egy bármely alakú vályut válaszfalak által annyi részre, fiókra — osztunk, a hány malaczkot egyszerre etetni akarunk. Ily berendezés által meglehet akadályozni, hogy az erősebb malaczkok a gyengébbeket az eledeltől elszorítsák, mi az ugyanazon ellésből származó malaczkok egyenlőtlen fejlődésének rendesen oka szokott lenni.

A „Neue Freie Presse” hire szerint, a horvát bánt csak november közepén fogják kinevezni, még pedig nem az árisztokrácia tagjai közül. — A francia royalisták mozgolódnak s e napokban „Sem győztes, sem legyőzött” című röpirat je-

lent meg, mely összes monarchistákat felhívja párisi gróf körül való sorakozásra. — **Lord Dufferin** konstantinápolyi nagykövet hivatalos jelentése szerint, Kis-Ázsiában a földrengés egyre tart, a pusztulás igen nagy, az áldozatok száma ezer ember és segély sürgősen szükséges. — **Mukhtar pasa** bécsi és berlini küldetésének csaknem észlelhető eredménye mint: ezt Berlinből jelentik, Vilmos császár ujabban ismét több német tisztnek adott engedélyt a török szolgálatba lépésre. — **Németországban** most mindenfelé Luther-ünnepélyeket rendeznek. — **Napoleon** Jeromos herceg új manifestumot fog kibocsátani a francziákhoz, mert legidősebb fia most válik nagykoruvá. **Csesmehen**, mint egy konstantinápolyi távirat jelenti, eddig hatvankét halottat találtak a földrengés által összedöntött házak romjai közt. — **A francia parlament** megnyitására tegnap sok kíváncsi gyűlt össze, de tüntetés nem volt; azt hiszik, hogy a Ferry kormány megmarad, mert a vidéken nagy az izgatottság a radikálisok ellen, úgy, hogy sok képviselő nem mer az ellenzékkal tartani. — **A keleti vasútak** csatlakozása iránt Szerbiával, Bulgáriával és Törökországgal kötött szerződés megerősített példányait Bécsben cserélték ki. **A közös költségek** terhéből 530,000 forinttal kevesebb esik Magyarországra, mint a folyó évben—**A diszküldöttség**, mely a csár koronázása alkalmával Moszkvában járt, a delegációk elé terjesztett számadások szerint 59,403 frtba került. — **Uagvárt** Lévai Mór zsidó könyvkereskedő katolikusként kereszteltetett ujszülött gyermekét. — **A közös hadügyminiszterium** rendeletet adott ki, mely szerint a hadsereg protestáns tagjai is üljék meg a Luther-ünnepet. Mindenütt, a hol protestáns katonai lelkes van, külön istentisztelet tartandó november 11-én. — **Hössler Nándor** Beszterce-Naszódmegye főispánja, hosszú és kínos szenvedés után, Kolozsvárt meghalt. — **A földmívelési miniszter** Tordán a szövészetből újabb hat hónapi tanfolyamot engedélyezett. — „**Brassó**” czimen dr. Weisz Ignác, volt kolozsvári, jelenleg brassói ügyvéd, Brassóban egyelőre hetenként 3-or megjelenő politikai, társadalmi és közgazdasági lapot indít meg. A lap, melynek első száma jövő hó 15-én jelenik meg, a brassói magyar polgári párt elveit és érdekeit fogja képviselni s annak közlönye is leendő. — **A névmagyarosításokra** vonatkozólag a belügyminiszter a névváltoztatásokkal járó visszaélések megszüntetése végett rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, mely szerint a területen lakó egyének által ezután eszközözendő névváltoztatások minden hatóság és hivatalnál bejelentendők. — **A közös hadügyminiszter**, mint Bécsből írják, monarchiánk viszonyairól ezuttal kedvező jelentést terjeszthet a delegációk elé. Elmondhatja, hogy a középeurópai békeszövetséghez ujabban Olaszország is csatlakozott s viszonyaink a Balkánállamokhoz igen barátságosakká váltak. A Dunakérdés a londoni konferencián érdekeink szerint oldatott meg, a keleti vasutak csatlakozása dolgában a konvenczió létrejött végérvényesen.

KÖZGAZDASÁG.

A búza termékenysége.

Most midőn a buza öszivetését, az erre kedvező időjárás mellett, már csaknem bevégeztük, nem lesz érdektelen némi okszerű tapasztalatokkal megismerkedni a buza termékenységre nézve, a mely kedvező körülmények között rendkívüli. Egy magból egy növény fejlődik, de ez több szarát hajt. Ott a hol a vetés nem sűrű, s a talaj és ennek megmunkálása jó, a száraz száma átlag 16. Mindegyik szár pródakál egy kalászt átlag 50 maggal. Így egy magból 800 mag fejlődik. Ezek szerint annak a ki két vékát vetett- 1060 vékát kellene aratni. különben sok magot vetett. Az átlagos termés azonban egy holdra kevesebb 15 vékánál. Egy véka rendszeren 750,000 buzaszemet tartalmaz két véka tehát 1.500,000-et. Egy hold földön van körülbelül 600,000 hüvelyk tér, úgy hogy minden növénynek 6 négszög hüvelyk területe van a megélhetésre. Ha megmérjük, láthatjuk, hogy az fellette csekély, s remélhetünk e jó fejlődést oly növénytől, a mely csak 6 hüvelyk területen nőtt. Vajjon lehet e azt remélni, hogy ez 16 szarát hajtson, s hogy 16 teljes kalászt megérleljen. Ez lesz az eredménye a tulságos sűrű vetésnek. A növények ily sűrű vetés mellett nem találnak elegendő tápot. Némelyeknek meg kell halni, hogy a többinek helyet adjanak, az erősek diadal-

maskodnak és a gyengék elpusztulnak. Ezen léteri küzdelem már akkor megkezdődik, mikor a növények a földből kibujnak. A mint a palántok nagyobbra nőnek, több helyre van szükségük, a legtöbb elvész és csak igen kevés éri el a teljes nagyságot, ha eléri, mert a megmaradtak is valamennyien satnyák lesznek Ugyanez áll a kalaszképződésre is. Telt kalászokat várni nem lehet. Egy hold földön körülbelül 800,000 kalász terem, melyek 300 ezer növény által hozatnak létre, következőleg az elvetett magvaknak csak minden ötödike ad kalászt és azt is csak ötödét a kellő számnak.

HIVATALOS RESZ.

Sz. 4270—1883.

Hirdetmény.

A nagy-iloncai községi közgyámi állomás, mellyel 500 forint évi fizetés és 100 frt utazási átalány van öszekötve pályázat nyitattik.

A pályázóktól a község jegyzői hivatal el-látására előirt képesség beigazolása és a jó eredménnyel letett közgyámi vizsgáról való bizonyítvány kivántatik.

A pályázati kérések, keresztlevel, honossági és iskolai bizonyítvánnyal ellátva folyó évi november hó 30-ig egyenesen a megyei közigazgatási bizottsághoz adandók be.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságának.

Deésen, 1883. október hó 8 án tartott üléséből.

Báró Bánffy Dezső,
főispán.

Szolnok-Dobokamegye főispánjától.

Sz. 1377—1883.

Pályázati felhívás.

A deési szövőgyárban 10 egészséges, 15 évet betöltött és értelmes leánynövendéknek a szövészetben való kiképzése engedélyeztetvén, földmívelés,- ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter úr ó nagyméltóságának 43,374—1883. sz. magas leiratával, ezen 10 helynek betöltése tekintetéből tehát ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak ez okon mindazok, kik egy ily tanonczai állást elnyerni óhajtanak, hogy keresztlevellel, orvosi bizonylattal és tanulmányaikat kitüntető bizonylatokkal ellátott pályázati kerésüket én hozzám folyó évi november hó 15-ig adják be, annyival inkább is, mert a később érkezettek tekintetbe vétetni nem fognának.

Előre is értesíttetnek pályázati kérésük folytán felvettek, hogy tanonczai állásukat folyó évi deczember hó 1-én elfoglalni tartoznak.

Deés, 1883. október 21-én.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 6—1883.

Mindenik szolgabírónak.

A községi szegényi pénzalapoknak felsőbbleg engedélyezett bevonása folytán létesített megyei „Kegyeletház” immár teljesen elkészülvén, rendeltetési céljaira a kezelő bizottságnak átadatott.

Az intézet fölszerelésével járó nehézségek figyelembevételével az eddigi megállapodások szerint az intézet tényleges működését — mégpedig tíz munka és kereset képtelen aggkoru férfiúnak és ugyanannyi nőnek az intézetbe való fölvételével és teljes ellátásával, csak is az 1884. év első napjaival kezdheti meg.

Hogy az intézetbe való fölvételre — az alapszabályok 4. és 6. §§-ai alapján jogos igénnyel bíró egyénekről a kezelő bizottság a legbiztosabb adatok alapján idejekorán tudomást nyerjen, fölkérem a tekintetes szolgabíró urat: hogy a ./- alá csatolt táblázatos kimutatásban mindenek előtt a hatósága területén lévő — de csak is a jogos igénylőket — hivatalból írja össze.

Az összeírás megtörténte után az igénylőket — személyes jelenlétében — a járási orvossal megvizsgáltatván, és az orvosi véleménynek a táblázatos kimutatás illő rovatában kifejezést adván, azt — minden egyes egyénre vonatkozó

teljesen kimerítő ajánlata következtében folyó évi november hó 25-ig hozzám, mint a kezelő bizottság elnökéhez terjessze be.

A „Kegyeletház”-i alapszabályoknak egy példányát ./- alá zárva, tájékozás tekintetéből tudatom a tekintetes szolgabíró urral, hogy az intézetbe csak is olyan munka és kereset-képtelenekké vált s a végső szükségre jutott aggkoru egyének vétetnek föl, a kiknek eltartására kötelezhető rokonaik nincsenek.

Szolnok-Dobokamegye „Kegyeletház”-i választmány, Deésen., 1883. évi október hó 16-án.

Szarvadi Pál,
kir. tan. alispán mint elnök.

Felelős szerkesztő s kiadó: Kovács Samu.

HIRDETESEK.

Sz. 7200.—1883. tlk.

(400)

Arverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinestár mint végrehajtatónak idősebb Marián Dumitru s neje végrehajtást szenvedők elleni 108 forint 66½ krajczár tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a deési kir. törvényszék (a deési kir. járásbíróság) területén lévő Nagymező községében fekvő, a nagymezői 45. sz. tjkvben A. I. 1—16. rendszám alatt foglalt ingatlanokra az árverést 727 ft 50 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi nov. hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor Nagymező községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 72 frt 75 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Deésen, 1883. évi augusztus hó 4-ik napján tartott üléséből,

a deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak.

Sz. 6040.—1883.

(405)

Arverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinestár végrehajtatónak Topán András végrehajtást szenvedő elleni 20 forint 45 krt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a deési kir. törvényszék (a deési kir. járásbíróság) területén lévő Bálványosváralja községében fekvő a bálványosváraljai 169. sz. tjkvben A. I. 1—9. 11. és A. 1. rendszám alatt foglalt ingatlanokra az árverést 527 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi november hó 14-ik napján Bálványosváralja községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 52 ft 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Deésen, 1883. évi július hó 21-ik napján.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak tartott üléséből.

Sz. 7199—1883.

(404)

Arverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvszék mint tlkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinestárnak mint végrehajtatónak Szoveresan Vaszilika és neje végrehajtást szenvedő elleni 211 frt 90 krajczár tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében, a deési kir. törvényszék (a deési kir. jbróság) területén lévő Nagymező községben fekvő, a nagymezői 24-ik számú telekjegyzőkönyvben A. 1.

1—20. rendszám alatt foglalt ingatlanokra az árverést 985 ft 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1883. évi nov. 10-ik napján délelőtt 8 órakor Nagymező községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 98 ft 55 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Deesen, 1883. évi auguszt. hó 21. napján.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

ELADÓ SZÓDA-VÍZ GYAR.

A Széchenyi utcában (eszmadia szín alatt) lévő „Bernád testvérek és társai”-hoz tartozó

SZODA-GYÁR

minden hozzátartozó szerekkel, 1883. év november hó 25-én (vasárnap délután) önkéntes árverezés után

örök áron eladatik.

Kikiáltási ár: 800 ft o. értékben.

(1—5)

Arverezési hirdetemény.

Mindazon, a helybeli zálogkölesön-üzletnél elzálogosított tárgyak u. m. *arany, ezüstneműek, ruhák, csizmák, műszerek és vegyesek*, melyek mar lejártak, és folyó évi november hó 19-éig megújítva nem lesznek, **ugyanazon november hó 20-ik napján a zálog-kölesön-üzlet helyiségében megtartandó árverezésen elfognak adatni.**

A tárgyak minden napon délelőtt 9-től 12 óráig és délután 3-tól 6 óráig megújíthatók vagy kiválthatók, ugyanezen időben és naponta zálogtárgyak felvételnek és kölcsönök folyóvá tételnek.

TUDASUL: az árverezés az írt napon visszavonhatatlanul megtartatik.

Deesen, 1883. október hó 20-án.

A zálogkölcson-üzlet igazgatósága.

Sz. 1866—1883.

Árverési hirdetemény.

Alólírt bíróság által közhírré tétetik, hogy Schwarez Wolfnak Swarcz Mihály ellen 1289 ft 81 kr. s járuléka iránti ügyében alperestől lefoglalt házi butorok s bolti árucikkek, 1883. november hó 5-ik napján d. e. 9 órakor Bethlen községében nyilvános árverés útján elfognak adatni.

A királyi járásbíróstól.

Bethlen, 1883. október 13-án

Imreh Domokos,
kir. jbiró.

Sz. 7111.—883.

(415)

Pályázati hirdetemény.

A szent-gothárdi és kekesi körjegyzői keretekben 150 ft évi rendes fizetés és 50 ft lakbérilletménnyel javadalmazott segédjegyzői állomásra ezennel pályázatot nyitok s a választás napját és pedig: a szt.-gothárdira f. évi nov. 6-ik, még a kékesire nov. 7-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki.

Miről ezen állomások bármelyikét elnyerni óhajtok oly hozzáadással értesítenek, hogy eddigi alkalmaztatásuk és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat f. évi november hó 4-ik napjáig alólírt szolgabíróhoz annyival is inkább nyujtsák be, mivel a később érkezett folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

Kékesi járás szolgabírája

Kékes, 1883. okt. 16-án.

2—2

Hatfaludi Bertalan,
szolgabíró.

A m.-láposi járás szolgabírójától.

Sz. 6829—1883.

(397)

Pályázati hirdetemény.

A rohi-i körjegyzői keretben rendszerített segédjegyzői állomásra — mely évi 150 ft fizetés és 50 ft lakbér javadalmazással van összekötve, — pályázat nyittatik. Pályázni kívánók felhivatnak életkorukat, honosságukat, előéletüket és eddigi alkal-

maztatásukat igazoló okmányaikkal felszerelt folyamodványaikat, jelen hó 31-ig alólírtchoz beadni.

A választás idejéül jelen év november hó 2-ik napjának d. e. 9 órája tűzetik ki, Rohi községben a körjegyzői irodán megtartandólag.

M.-Lápos, 1883. október 8-án,

Vékony Ferencz,
szolgabíró.

3—3

A m.-láposi járás szolgabírójától.

Sz. 7378—1883.

(395)

Pályázati hirdetemény.

A domokosi körjegyző keretben lemondás folytán megürült segédjegyzői állásra, — mely 150 ft fizetés és 50 ft lakbér javadalmazással van összekötve — pályázat nyittatik. Pályázni kívánók felhivatnak, életkorukat, honosságukat, nyelvismereteiket, előéletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylataikkal felszerelt folyamodványaikat, alólírtchoz jelen hó 30-ig beadni.

A választás idejéül, jelen év november 3-ik napjának d. e. 9 órája tűzetik ki, Domokos községében a körjegyzői irodán megtartandólag.

M.-Lápos, 1883. október 3-án.

Vékony Ferencz,
sz.-bíró.

3—3

9053—1883.

(417)

Pályázat.

Kerlés, Sárvár és Szász-Szent-Jakab községekből képező kerlési jegyzői keretben rendszeresített, évi 150 ft fizetés és 50 ft lakbér évi javadalmazással egybekötött körjegyzői segédi állomásra ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázók felhivatnak, hogy pályázatukat életkoruk, honossági, nyelvismeretbeli és eddigi szolgálatukról bizonyítványaikkal felszerelve f. év november hó 6-ig annál bizonyosabban nyujtsák be alólírtchoz, mivel a későbbben érkezett folyamodás tekinteten kívül fog hagyatni.

A választás megtartásának határidejéül folyó év november hó 8-ik napja délelőtt 10 órára Kerlés községében tűzetik ki.

Szolnok-Dobokamegye bethleni járás szolgabírójától.

Bethlen, 1883. év október hó 3-án.

Flóth F. Adolf,
járasi szolgabíró.

2—3

Legnagyobb vas,- fűszer,- festék norimbergi anyagáru raktár.

(253)

NIKK FERENC-nél DEÉSEN

mindennemű vasárak, rudvasak, kovácsolt, préselt drótszegek, épület és butor vasalások, kovács, lakatos szerszámok, konyha és gazdasági eszközök, továbbá:

cukor, legkedveltebb faju kávék, mindennemű fűszerek,

HENGER- és GÖZMALMI LISZTEK,

saját pincéből elismert kitűnő, küküllőmenti bor,

literes palackban 30 kr, 10 palack vételnél 26 kr, nagyobb vételnél olcsóbb árban számítom,

— **HIDRAUL-MÉSZ, NYERGES-UJFALUSI CEMENT,** —

egész hordó vételnél métermázsánként csak négy forint,

mindennemű épületfa-anyag, decka, lécs- és zsindely nagymennyiségben találhatók.

Gazdasági s más gépek gyári áron szereztetnek meg.

4—5(391)